

**Raport z analizy wyników badania
losów zawodowych absolwentów Wydziału Nauk Ekonomicznych
UWM w Olsztynie
rocznika 2016/2017
w 6 miesięcy po ukończeniu studiów**

Przedmiotem analizy są wyniki badania losów zawodowych absolwentów Wydziału Nauk Ekonomicznych UWM w Olsztynie rocznika 2016/2017 w 6 miesięcy po ukończeniu studiów. Celem przeprowadzonych badań jest poznanie opinii absolwentów na temat wiedzy, umiejętności i kompetencji społecznych uzyskanych w czasie studiów w Uniwersytecie Warmińsko-Mazurskim w Olsztynie w kontekście ich obecności na rynku pracy. Poznanie zarówno tych elementów, które oceniane są jako pomocne w życiu zawodowym, jak też luk, które mogą istnieć w programach kształcenia, pozwala na wprowadzenie zmian do oferty dydaktycznej Wydziału. Analiza ta stanowi jeden z elementów wewnętrznego systemu zapewniania jakości kształcenia, umożliwiających systematyczną kontrolę i poprawę wielu aspektów procesu kształcenia na Wydziale oraz w całym Uniwersytecie.

Spośród ankiet skierowanych do absolwentów Wydziału Nauk Ekonomicznych kierunków ekonomia i zarządzanie, studiów pierwszego i drugiego stopnia, uzyskano zwrot na poziomie 15,93%, co przełożyło się na 98 wypełnionych prawidłowo kwestionariuszy. Wynik ten można uznać za satysfakcjonujący i pozwalający na formułowanie wniosków o charakterze ogólnym.

W pierwszej kolejności ocenie poddano wiedzę oraz umiejętności i kompetencje zdobyte przez absolwentów Wydziału w czasie studiów. 53,06% ankietowanych oceniło ją przeciętnie, 42,86% wysoko lub bardzo wysoko, 4,08% nisko, natomiast żaden ankietowany nie wystawił oceny bardzo nisko. Wynik ten wskazuje na progres wobec badania w latach poprzednich. Z jednej strony kontynuowany jest brak najsłabszych ocen, z drugiej natomiast zwiększył się odsetek ocen bardzo dobrych. W przypadku umiejętności i kompetencji podział ten kształtuje się następująco: 51,02% przeciętnie, 37,75% wysoko lub bardzo wysoko, 11,23% nisko, natomiast brak wskazań uzyskała ocena „bardzo nisko”. Wyniki te, podobnie jak dane powyższe, również są lepsze wobec lat poprzednich. Wynik ten z pewnością został odnotowany wskutek stopniowego uprzączyniania kształcenia – na taką potrzebę wskazywali ankietowani w badaniach z lat wcześniejszych.

Kolejnym elementem kształcenia, który został oceniony przez absolwentów Wydziału była rola bloku dyplomowego w rozwijaniu własnych kompetencji oraz współpracy z opiekunem pracy dyplomowej. Średnio w Uniwersytecie niemal połowa badanych oceniła ten element kształcenia wysoko lub bardzo wysoko. W przypadku Wydziału Nauk Ekonomicznych ocena ta była jeszcze wyższa. Aż 65,31% oceniło ten element kształcenia bardzo wysoko lub wysoko. Oznacza to, że podjęte na Wydziale działania, które miały na celu poprawić jakość procesu dyplomowania, przynoszą rezultaty. W tym celu organizowane były seminaria dla promotorów prac dyplomowych, których celem była poprawa warsztatu nauczycieli w tym zakresie.

Ocenie poddano także rolę praktyk w rozwijaniu kompetencji przyszłych absolwentów. Na Wydziale Nauk Ekonomicznych ponad 36% oceniło ich rolę jako wysoką lub bardzo wysoką, 43,88 % jako przeciętną, 16,33% jako niską, a 3,06% bardzo niską. W porównaniu do poprzedniego badania wyraźnie spadł odsetek osób nieusatysfakcjonowanych tym elementem kształcenia. W tym zakresie władze Wydziału zintensyfikowały współpracę z podmiotami gospodarczymi w regionie, którzy mogliby oferować atrakcyjne praktyki studenckie. Wynik jednak nie jest do końca satysfakcjonujący i stanowi kolejny sygnał, że oczekiwany jest wyższy poziom upracticznienia zajęć w Uniwersytecie.

Absolwenci odnieśli się również do zasobów infrastruktury w Uniwersytecie – w szczególności wyposażenia sal wykładowych, laboratoriów i pracowni komputerowych. 38,53% ankietowanych uznała, że wyposażenie to jest przeciętne. Natomiast niemal połowa oceniła je bardzo wysoko lub wysoko, a jedynie 11,9% nisko lub bardzo nisko. W przypadku Wydziału Nauk Ekonomicznych szczególną rolę odgrywa infrastruktura informatyczna, w tym przede wszystkim aktualne, fachowe oprogramowanie. Ocena tego elementu na wydziale była niższa od średniej – ponad 53% uznało tę infrastrukturę za przeciętną a po równo 25% - za dobrą i bardzo dobrą oraz niską i bardzo niską. Należy podkreślić, że władze Wydziału starają się na bieżąco reagować na potrzeby wskazywane w tym zakresie zarówno przez pracowników jak i studentów. Jednakże ograniczenie finansowe wobec postępującej digitalizacji nie pozwalają na zaspokojenie wszystkich potrzeb.

Poza obszarem procesu kształcenia, absolwenci mieli możliwość wypowiedzenia się także na temat organizacji studiów i pracy dziekanatu. Na Wydziale Nauk Ekonomicznych ponad 93% oceniło ten element pozytywnie, w tym 57% wysoko lub bardzo wysoko. Jedynie 6,12% oceniło ten element nisko, nikt nie ocenił bardzo nisko. Również ten wynik oznacza poprawę wobec badań wcześniejszych.

W dalszej części badania ocenie poddano status zawodowy absolwentów. Jedynie 4,08% spośród absolwentów nie znalazło pracy i nie zdecydowało się na kontynuowanie nauki. 45,92% pracuje i nie kontynuuje nauki, 16,33% łączy pracę z dalszą nauką. Wydaje się, że jest to kluczowe kryterium w ocenie jakości kształcenia na Wydziale – sukces absolwentów na wymagającym rynku pracy.

W ankiecie absolwenci oceniali również praktyczne wykorzystanie wiedzy, umiejętności i kompetencji zdobytych w trakcie studiów. W przypadku Wydziału Nauk Ekonomicznych ocena ta jest relatywnie niska – jedynie 22,95% oceniło ten element kształcenia wysoko lub bardzo wysoko. Natomiast niemal 38% absolwentów wypowiedziało się na ten temat negatywnie. Jest to kolejny argument na to, że oczekuje się upracticznienia kształcenia. Odpowiedzią Wydziału na ten problem jest wdrożenie kształcenia dualnego, w ramach którego studenci jednocześnie zdobywają wiedzę i umiejętności w Uniwersytecie oraz w wybranych przedsiębiorstwach.

W kontekście dopasowania uzyskanego wykształcenia do wymagań rynku pracy pozytywnie wypowiedziało się niemal 90% absolwentów. Tylko 3,28% ankietowanych odpowiedziało, że jest ono bardzo małe. Ponadto około 75% absolwentów pozytywnie oceniło stopień przygotowania absolwentów do samokształcenia i kreatywnego rozwiązywania problemów w pracy – jest to wzrost o 10 p.p. w porównaniu do badania poprzedniego.

Ważnym elementem badania było wskazanie przez absolwentów tych obszarów kształcenia, które wzmocniłyby ich pozycję konkurencyjną na rynku pracy. Część z nich jest związana z naukami ekonomicznymi, w tym m.in. znajomości podstaw księgowości i finansów (7,18%) oraz umiejętność kierowania zespołem ludzi (8,16%). Inne ważne elementy to znajomość języków obcych (17,96%), umiejętność obsługi programów komputerowych (16,24%) oraz umiejętność podejmowania ryzyka i kreatywność (12,49%).

Wśród absolwentów Wydziału Nauk Ekonomicznych 51,02% powtórnie wybrałoby ten sam kierunek studiów w UWM w Olsztynie (wzrost o niemal 15 p.p.), a 27,55% inny kierunek w UWM. Ponadto tylko 4,08% ankietowanych zadeklarowało, że wybrałoby ten sam kierunek w innej uczelni (spadek o 14 p.p.).

Przeprowadzone badania i zestawione wyniki pozwalają na wyciągnięcie wniosków oraz sformułowanie rekomendacji dotyczących polityki kształcenia na Wydziale w przeszłości. W pierwszej kolejności należy podkreślić fakt dość wysokiego odsetka absolwentów, którzy wzięli udział w ankiecie – już ten element świadczy o kompetencjach społecznych oraz więzi z Uniwersytetem i Wydziałem, którą udało się wykreować w czasie studiów. W odniesieniu do uzyskanych wyników szczególnie pozytywnym jest informacja na temat wysokiego poziomu

zatrudnienia absolwentów Wydziału – zarówno w ujęciu bezwzględnym jak i w porównaniu do absolwentów innych Wydziałów. Jednym z czynników wpływających na taki stan rzeczy jest aktywnie działająca przy Wydziale Rada Patronacka, której przedstawiciele oferują studentom praktyki i staże już w czasie studiów, a po ich ukończeniu nierzadko proponują zatrudnienie. Ponadto obecnie wielu studentów rozpoczyna swoją aktywność zawodową już w czasie studiów. Jest to bardzo ambitne wyzwanie, dlatego prodziekani ds. dydaktycznych starają się wspierać takie aktywności, m.in. proponując indywidualną organizację studiów. W efekcie, po zakończeniu studiów, absolwent dysponuje nie tylko dyplomem, ale również doświadczeniem zawodowym, co znacząco poprawia jego pozycję na rynku pracy.

Wśród słabości procesu kształcenia na Wydziale Nauk Ekonomicznych UWM w Olsztynie absolwenci podkreślają zbyt słabe upracticznienie procesu dydaktycznego. W tym celu uruchomiono na wydziale kierunek studiów o profilu praktycznym – zarządzanie i inżynieria produkcji. Kolejną formą upracticznienia kształcenia jest kształcenie dualne – z firmą Michelin program rozpoczęto w roku akademickim 2017/2018, natomiast w bieżącym roku uruchomiono tę formułę kształcenia z bankiem Citi Handlowy oraz ZUS. Ponadto absolwenci nisko ocenili poziom praktyk realizowanych w ramach programu studiów. Trudno do końca zgodzić się z tym zarzutem – wielokrotnie na Wydziale poszukiwaliśmy osób chętnych do odbycia praktyk w różnych przedsiębiorstwach (m.in. w bankach) – niestety bezskutecznie. Istnieje bowiem grupa studentów, która traktuje praktykę jako jeden z przedmiotów, który należy „zaliczyć”. Decydują się wówczas na mniej wymagające praktyki, z których rzeczywiście mogą osiągnąć relatywnie niskie korzyści. Należy zatem w tym obszarze nadal pracować nad pobudzaniem ambicji naszych studentów, aby jak najlepiej wykorzystali pojawiające się w czasie studiów wszelkie szanse, które wzbogacą ich wykształcenie.

Ważną informacją dla pracowników i władz Wydziału jest relatywnie niska ocena procesu dyplomowania. Po raz kolejny powtórzono działania szkoleniowe skierowane do promotorów prac licencjackich i magisterskich, które miałyby na celu stworzenie zbioru dobrych praktyk w procesie dyplomowania. Ta systematyczna praca powinna w przyszłości przynieść poprawę jakości kształcenia na Wydziale w tym obszarze, co powinno skutkować wyższą satysfakcją studentów z kształcenia się w ramach prac seminaryjnych i przygotowania pracy dyplomowej, a przez to jeszcze lepszą oceną w przyszłych ankietach absolwentów.

Reasumując należy podkreślić, że uzyskane wyniki prezentują się wyraźnie korzystniej od badania za okres poprzedni. Pozwala to na wyciągnięcie wniosku, że systematyczne udoskonalanie procesu kształcenia wraz z funkcjonującym w Uczelni i na Wydziale systemem

zapewniania jakości kształcenia skutkują poprawą postrzegania studiów przez naszych absolwentów.